

ANAFILAKSE

Viktors Gorovenko

Epidemioloģija

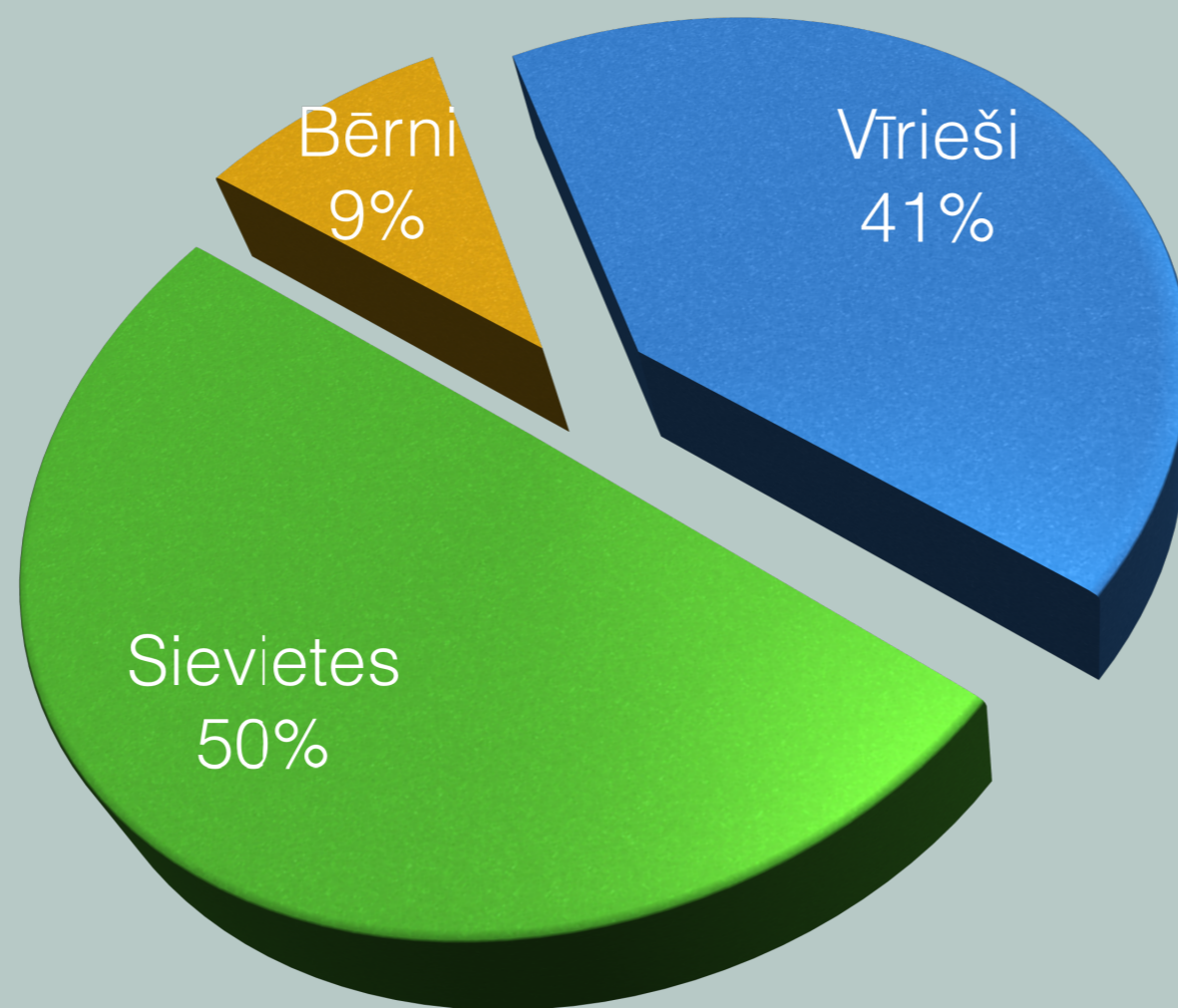
- Incidence 1,5-7,9 uz 100 000 gadā
- Letalitāte 1%
- Izrakstās no ITN 95%

Epidemioloģija

NMPD: 207 gadījumi (2016)

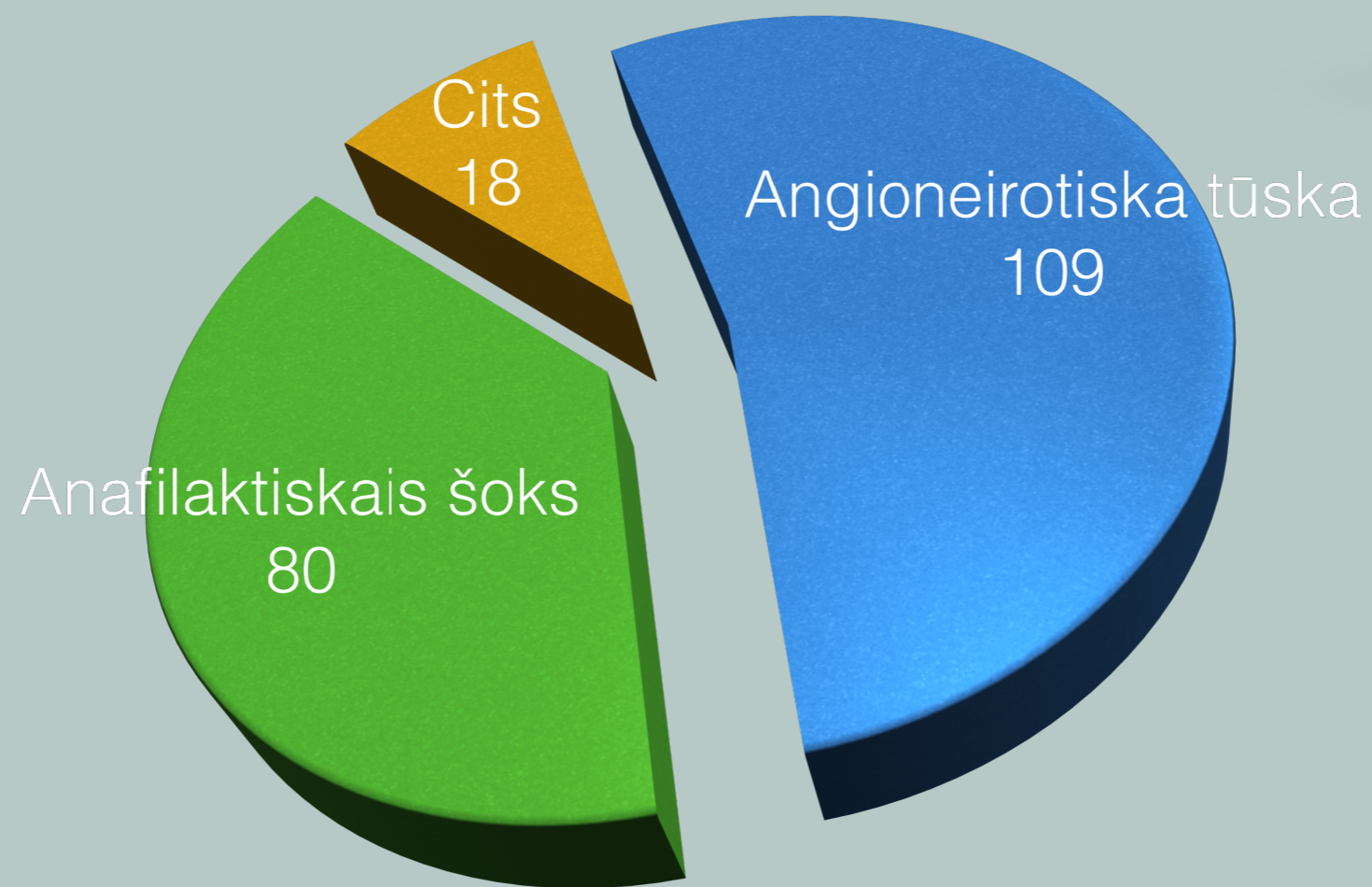
Epidemioloģija

207 gadījumi (2016)

ANAFILAKSE

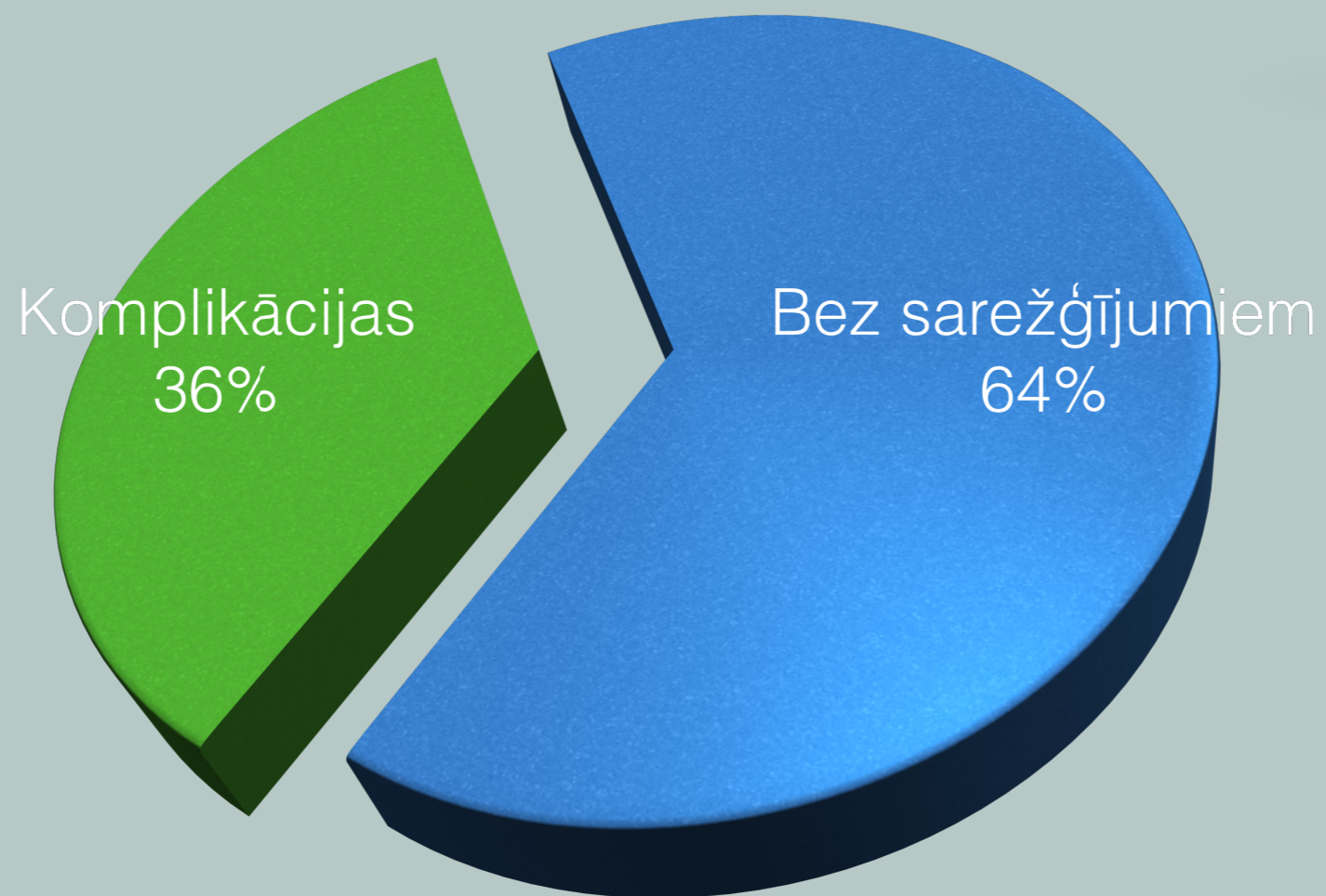
Epidemioloģija

207 gadījumi (2016)

ANAFILAKSE

Epidemioloģija

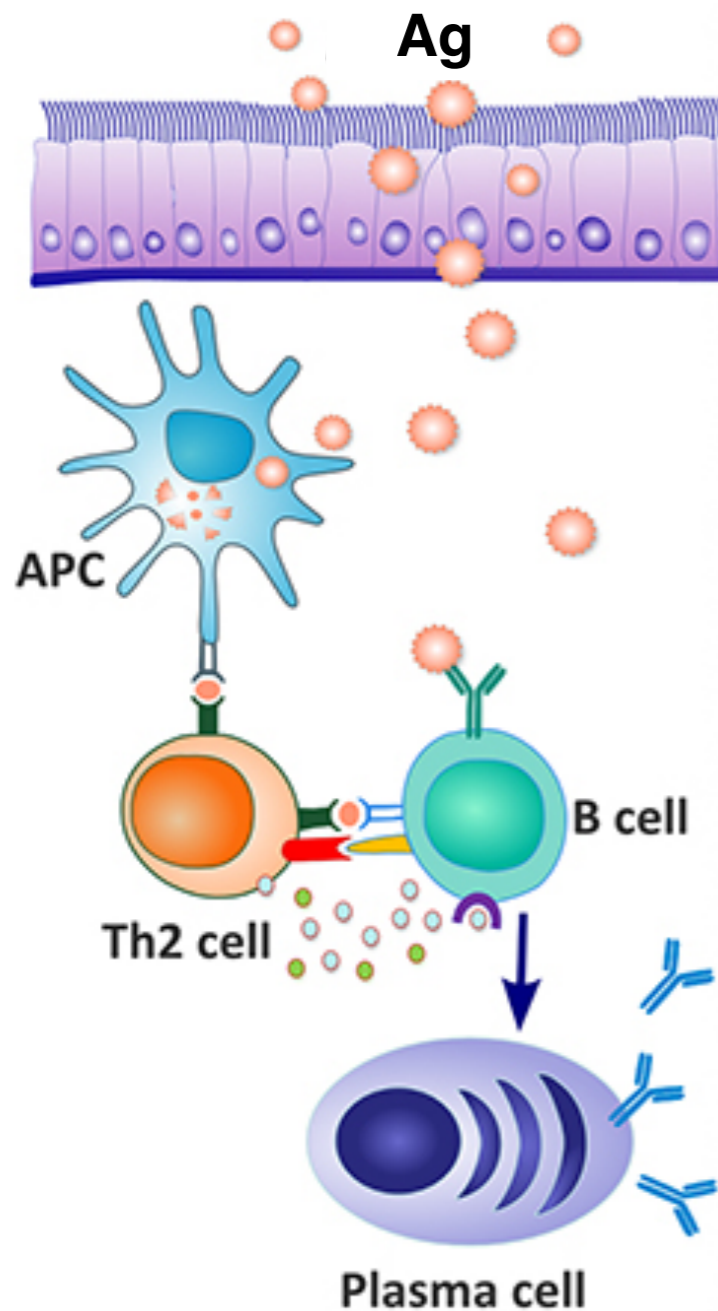

207 gadījumi (2016)

ANAFILAKSE

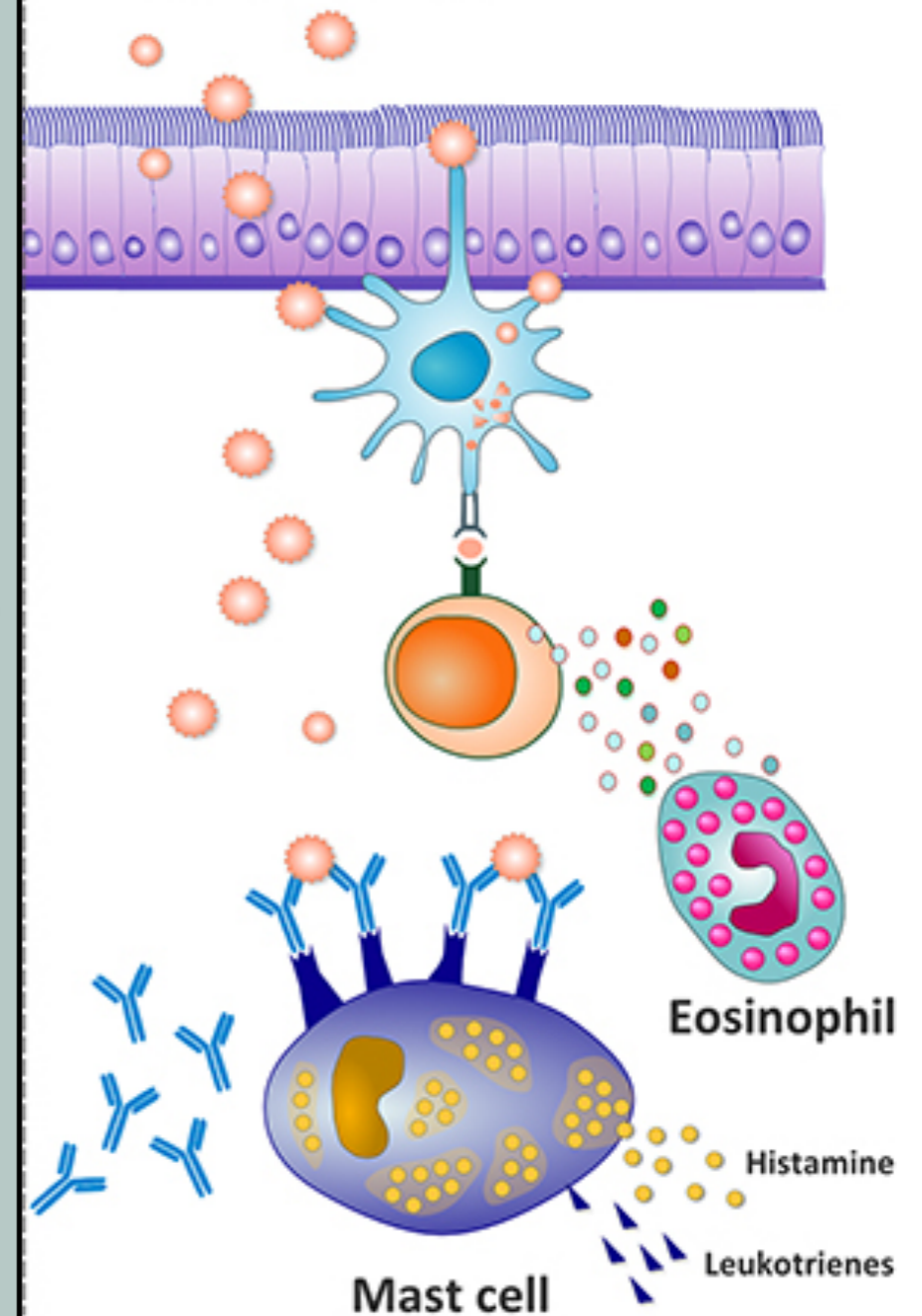
Patofizioloģija

Sensibilizācija

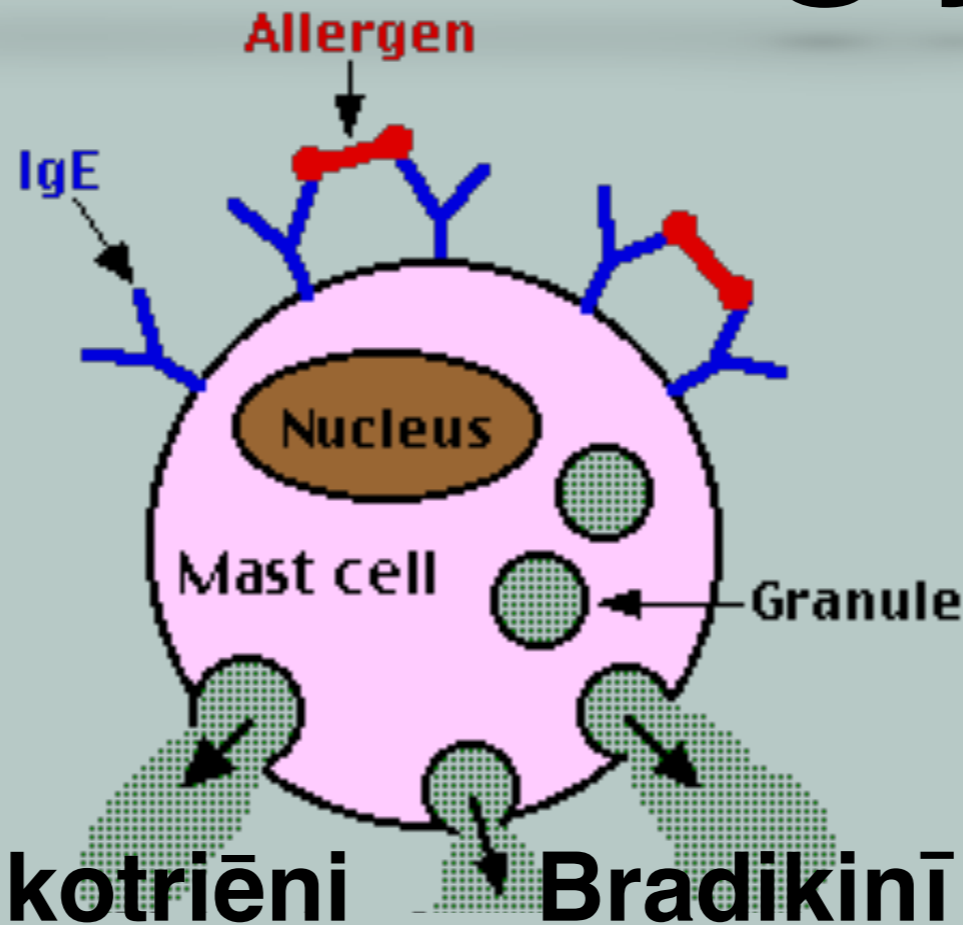

Nedēļas vai mēneši

Atkārtota Ag iekļūšana

Patofizioloģija

Histamīns

Leikotriēni

Bradikinīni

PAF

Palielina kapilāru caurlaidību
Palielina gļotšūnu sekrēciju
Gludās musk. kontrakcija
Palielina PG sintēzi
Palielina PNS aferento stimul.

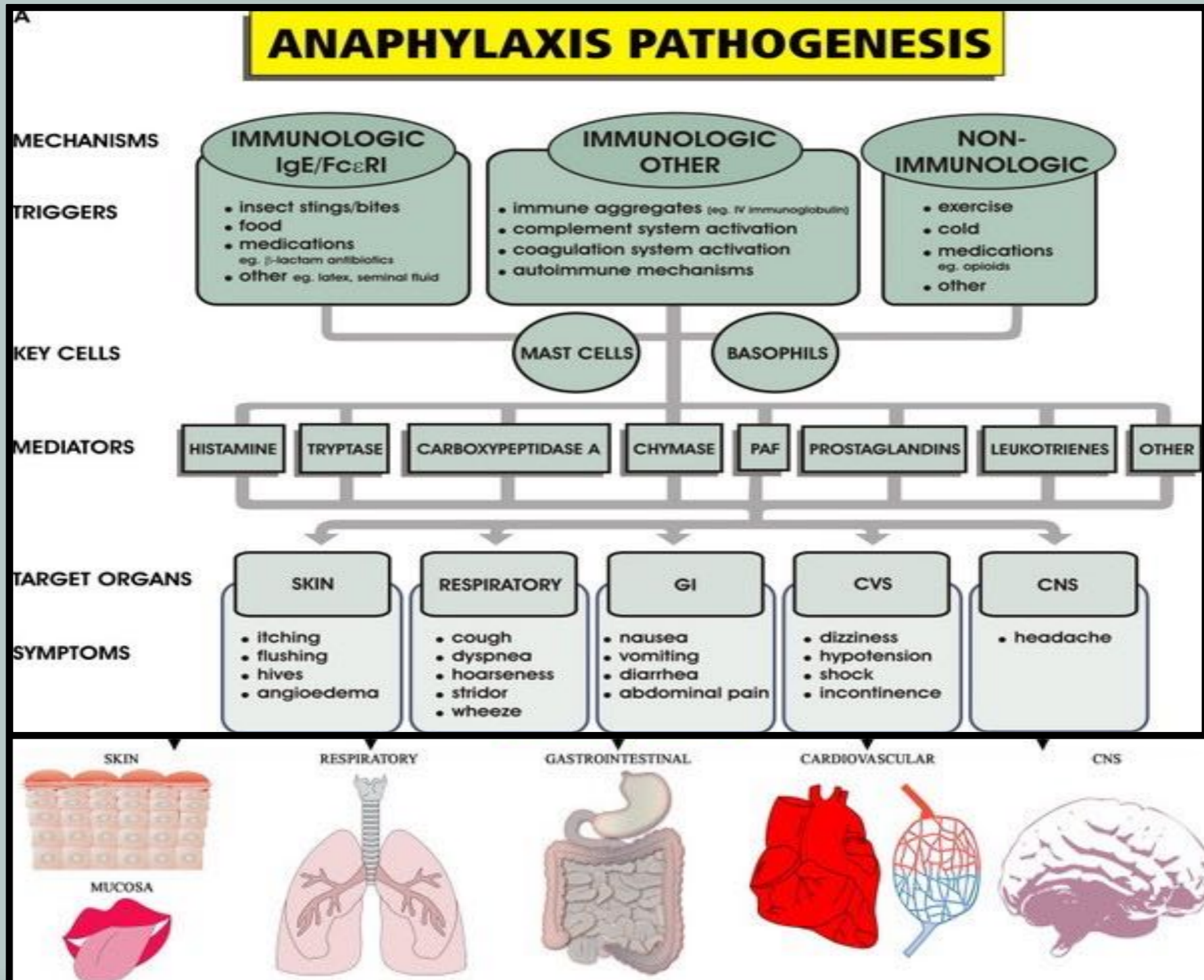
Bronhu konstrikcija
Palielina kapilāru caurlaidību
Ietekmē hemotakses aģentus

Bronhu konstrikcija
Palielina kapilāru caurlaidību

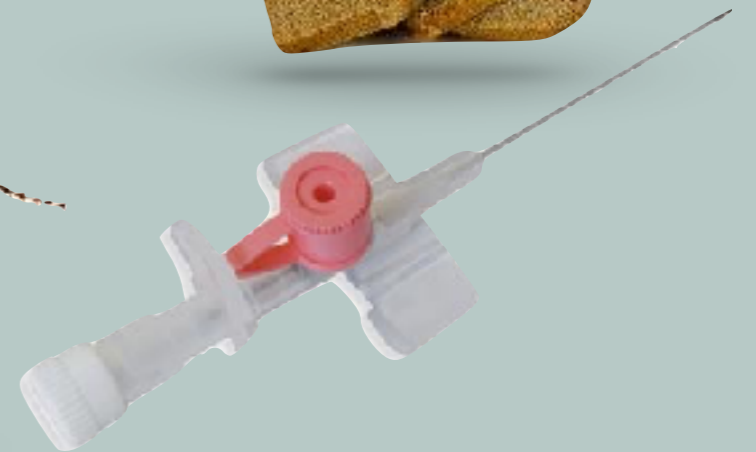
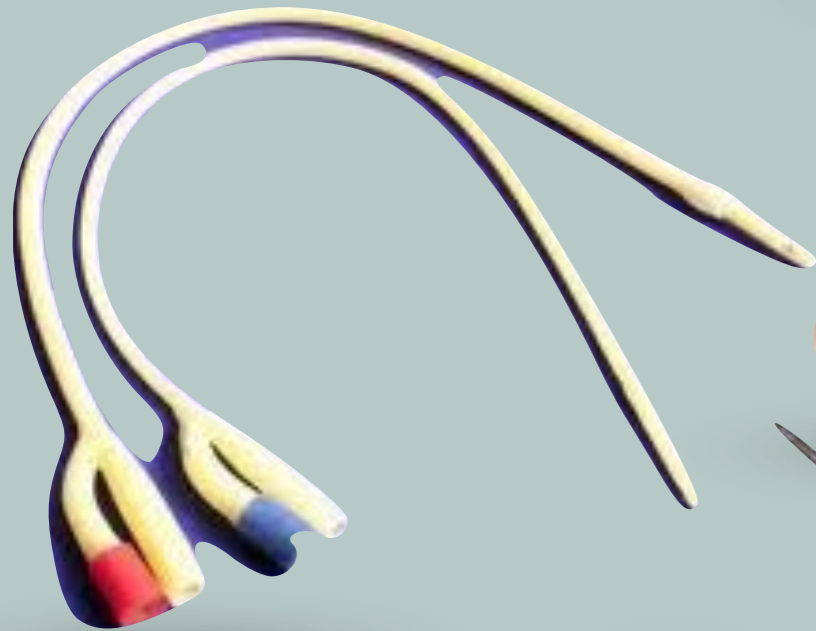
Veicina: Serotonīns,
ATP,
Lizosomālie en.
Koagulopātija

Patofiziologija

Etiologija

ANAFILAKSE

Etioloģija

Pārtika	Medikamenti	Insektu kodumi	Lateksa
Rieksti, jūras veltes, graudu izstrādājumi	NSPL, aspirīns, antibiotiķi, miorelaksanti	Lapsenes, bites, irši, skudras, sirseņi	Gumijkoka Hevea brasiliensis piensula, identificēti 14 latekas
Riska grupas: bērni	Riska grupas: veci cilvēki, hroniskie pacienti		Riska grupas: mediķi, bieži operētiem (sensibilizēti), ilgkatetri, spina bifida
Klīniska aina: prevalē elpceļu simptomātika		Klīniska aina: prevalē kardiovaskulāra simptomātika	Klīniska aina: kontaktdermatīts
Sipmtomu attīstības laiks 30-35 min		Sipmtomu attīstības laiks 10-15 min	Sipmtomu attīstības laiks: min - 2 st.

Ādas, gļotādas izmaiņas

- Eritēma
- Nātrene
- Angioedēma

Ādas, gļotādas izmaiņas

- Eritēma
- Nātrene
- Angioedēma

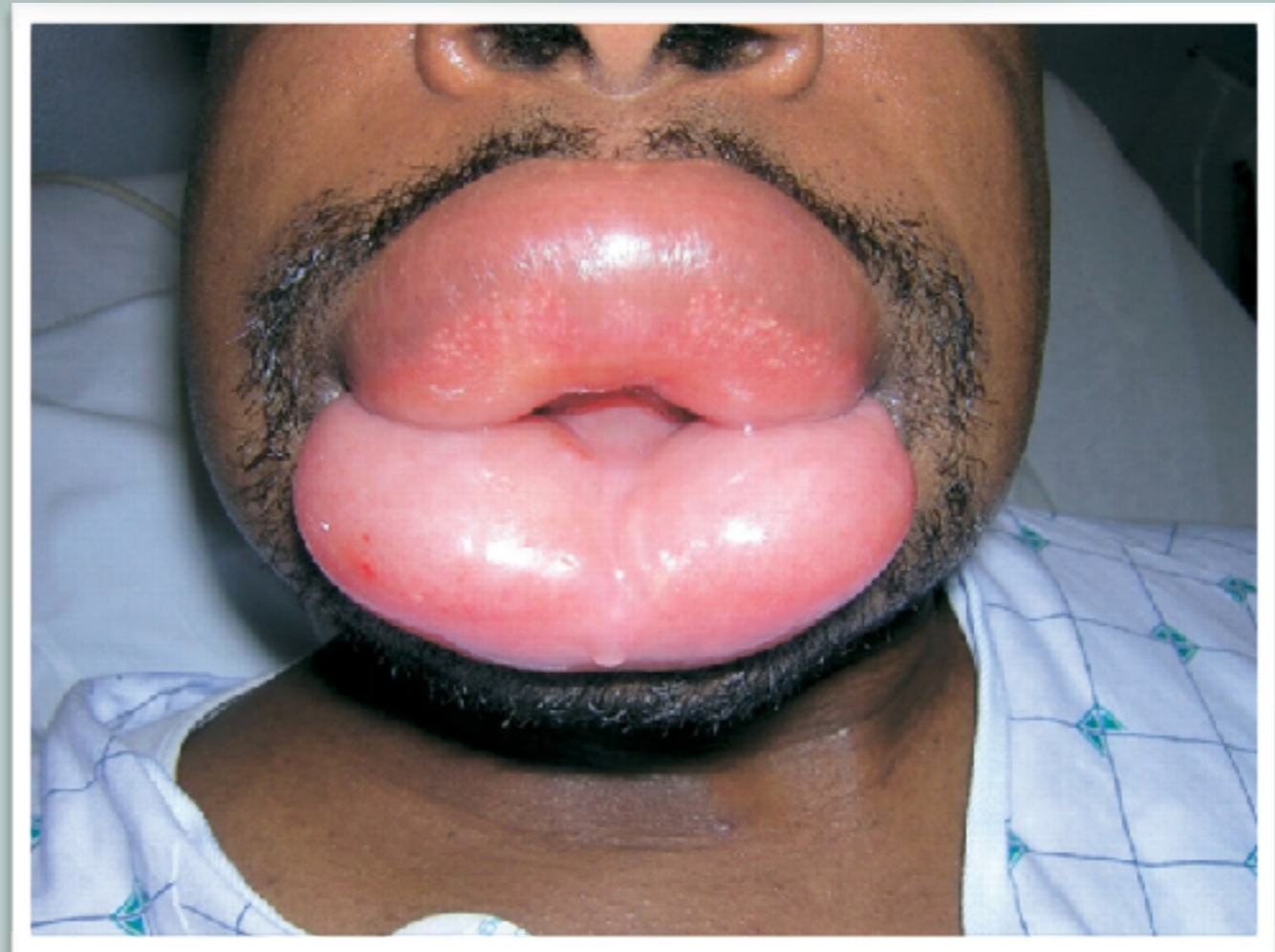

Ādas, gļotādas izmaiņas

- Eritēma
- Nātrene
- Angioedēma

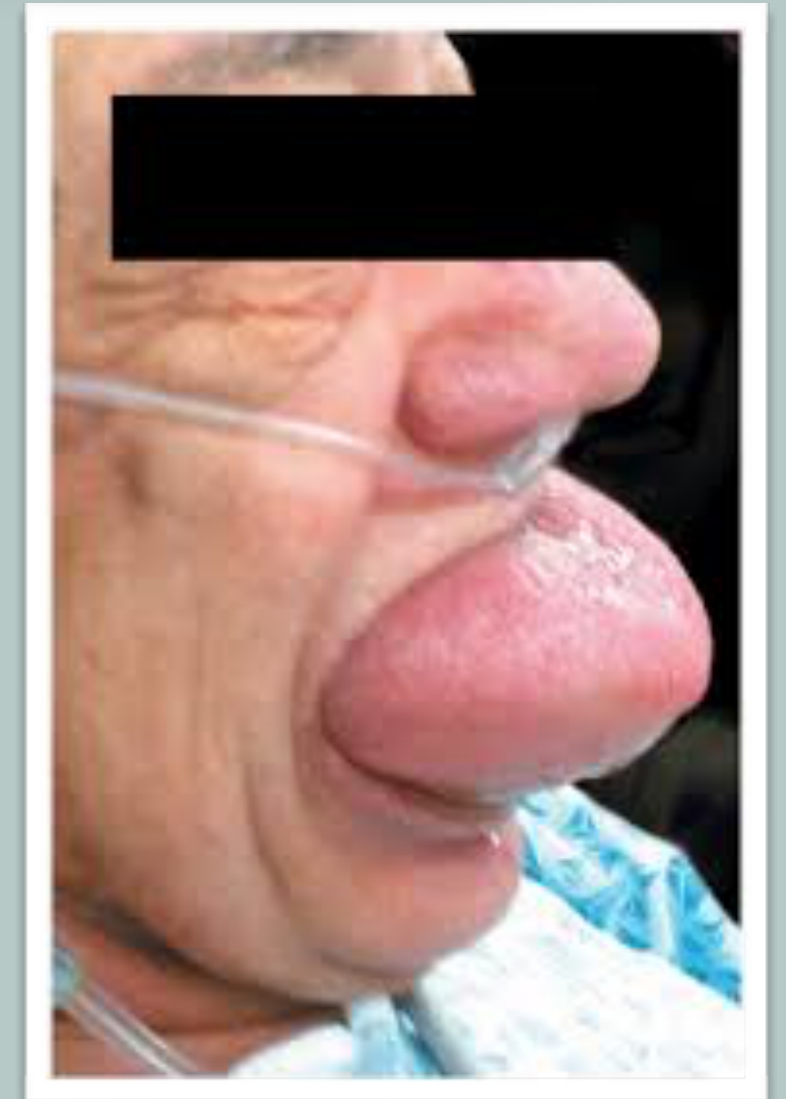
Elpceļi: rīkle, mēle, balsene

- Augšēju elpceļu tūska - obstrukcija
- Elpas trūkums
- Tahipnoe
- Rupja, aizsmakusi balss
- Stridoroza, skaļa elpošana

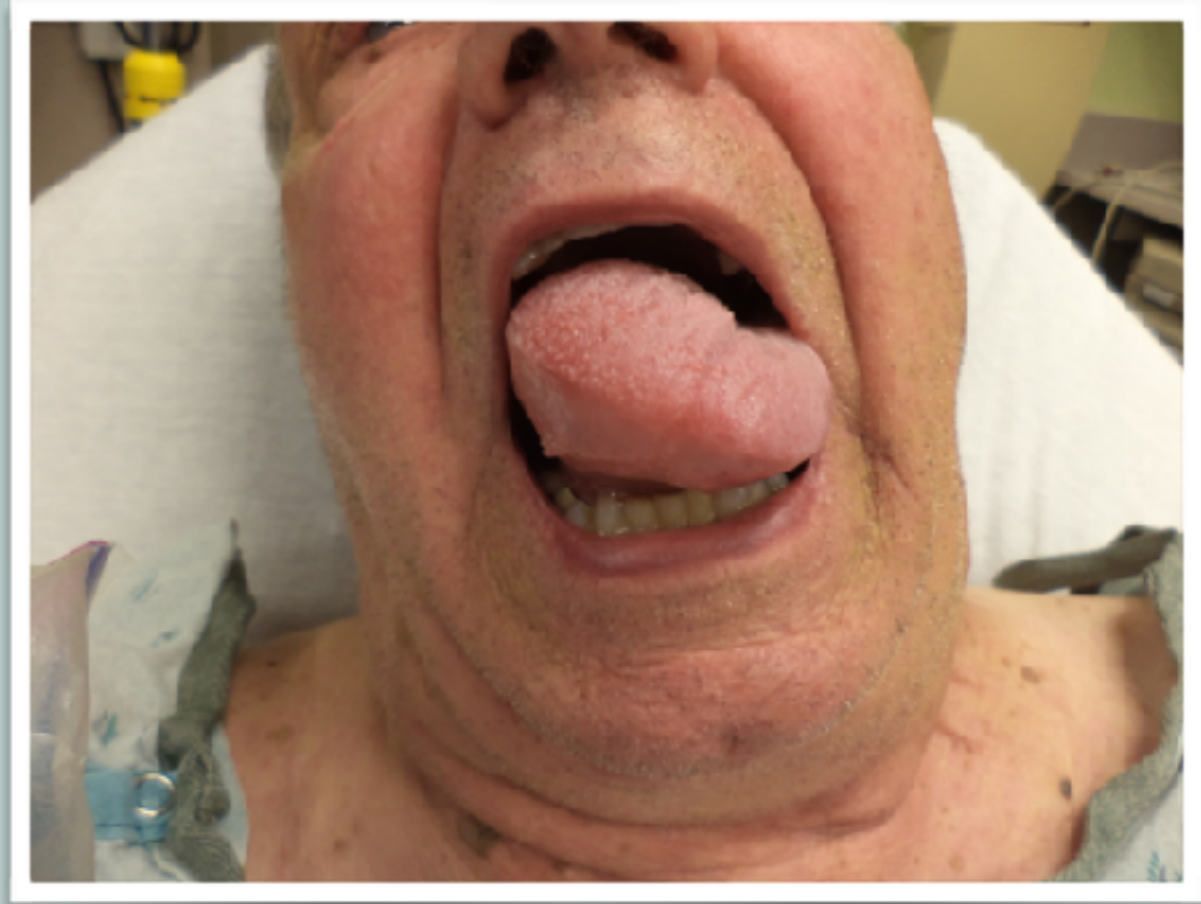
Elpceļi: rīkle, mēle, balsene

- Augšēju elpceļu tūska - obstrukcija
- Elpas trūkums
- Tahipnoe
- Rupja, aizsmakusi balss
- Stridoroza, skaļa elpošana

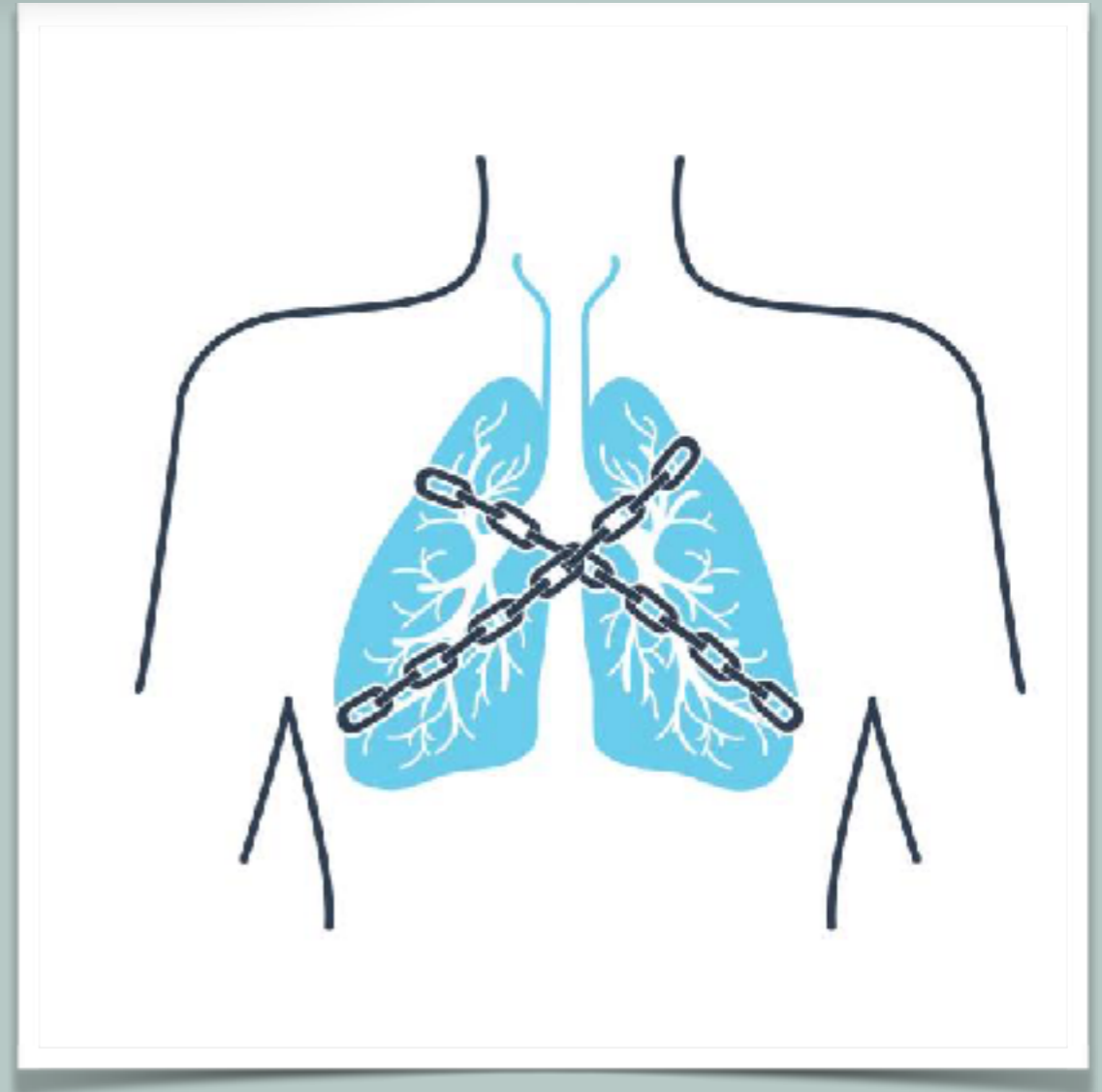

Elpceļi: rīkle, mēle, balsene

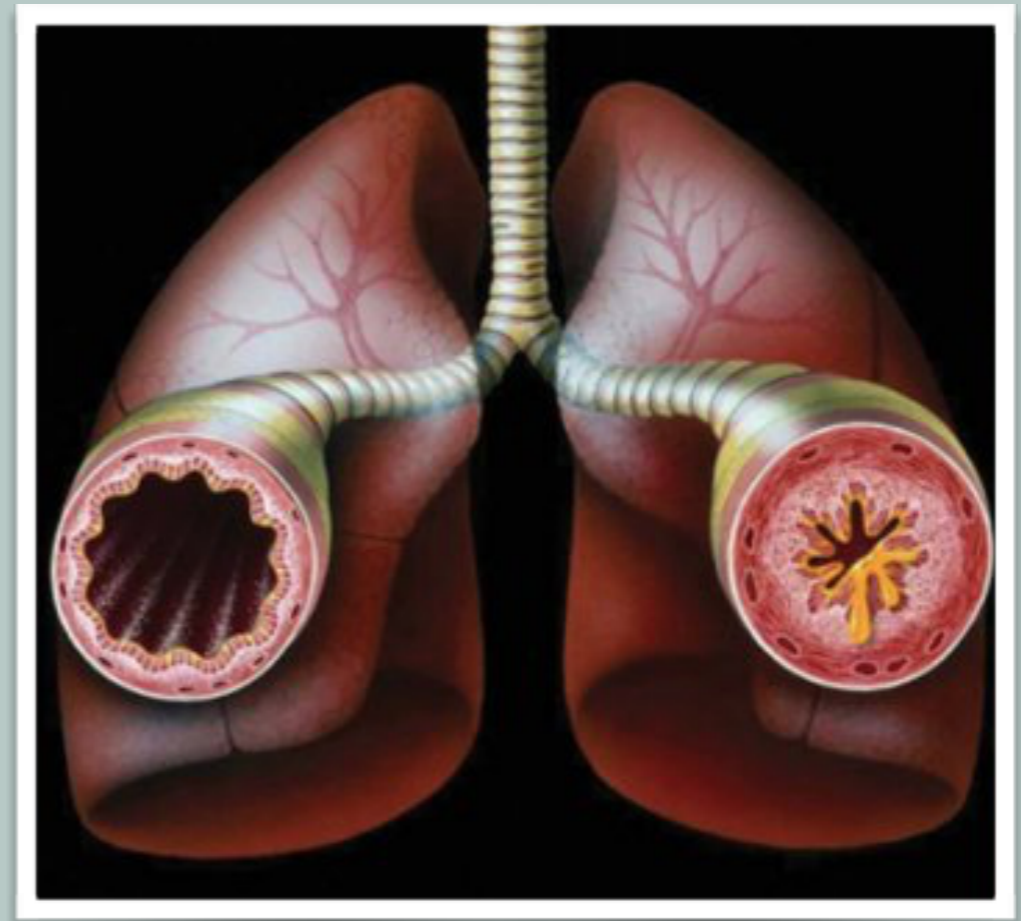
- Augšēju elpceļu tūska - obstrukcija
- Elpas trūkums
- Tahipnoe
- Rupja, aizsmakusi balss
- Stridoroza, skaļa elpošana

Elpošana

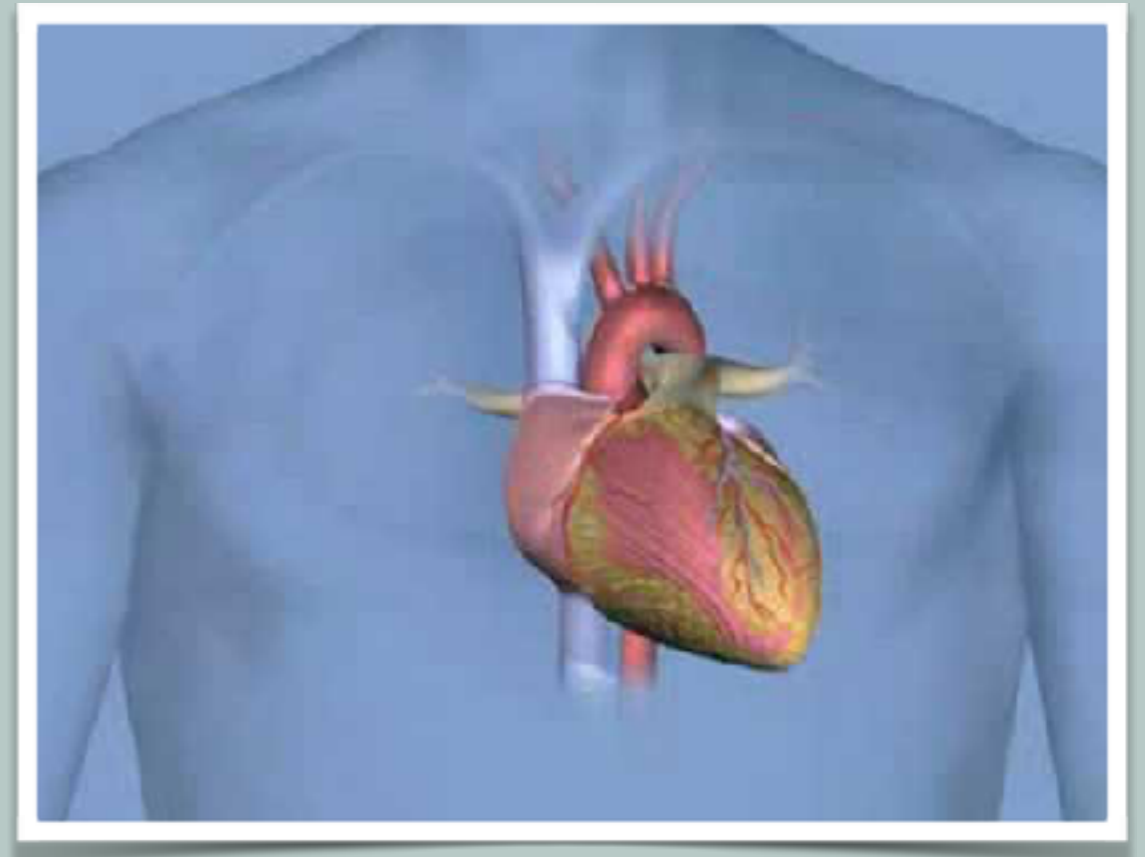
- Elpas trūkums
- Tahipnoe
- Obstrukcija
- Hipoksisks apjukums, izsīkums
- Elpošanas apstāšanas

Elpošana

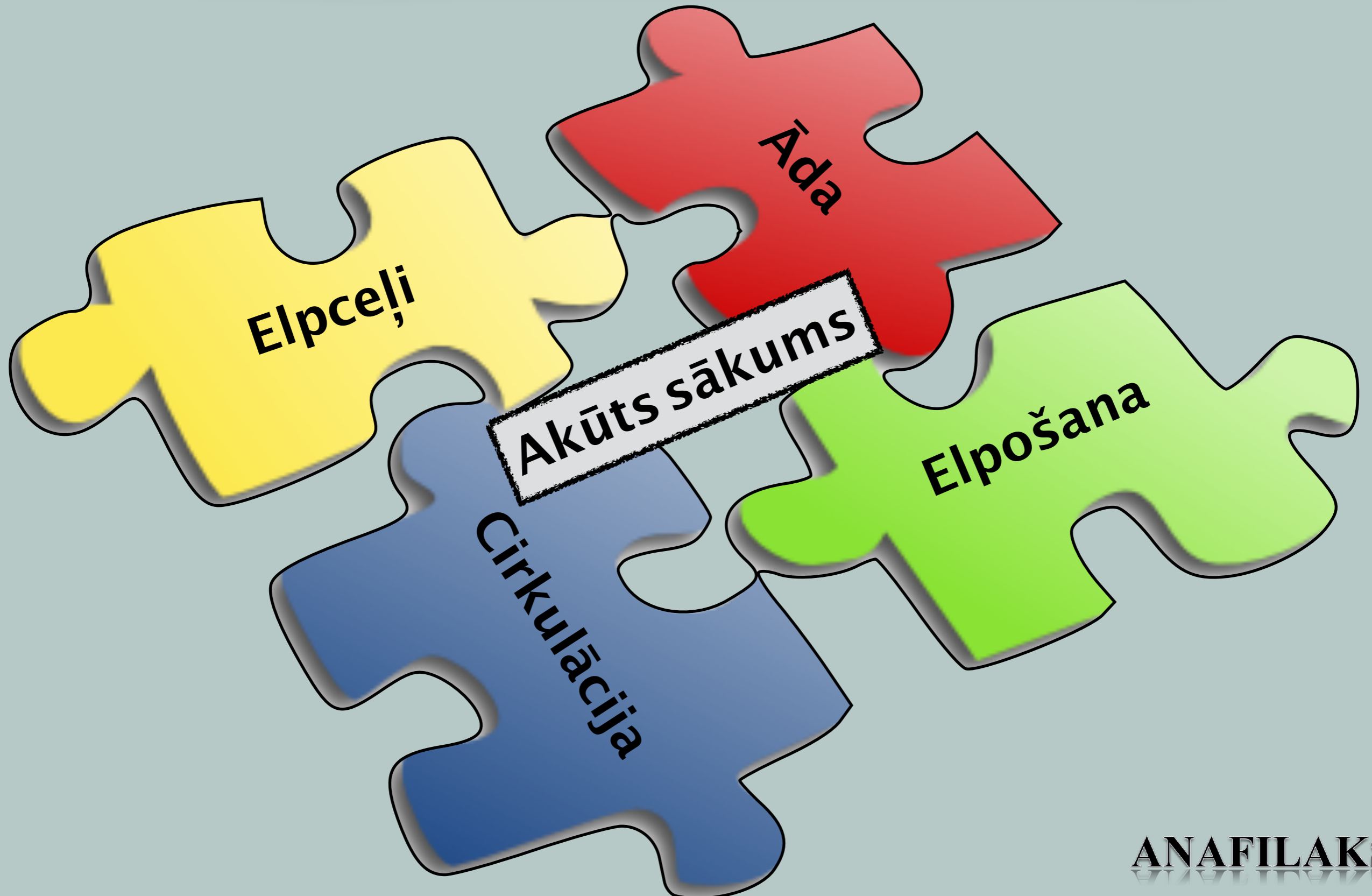
- Elpas trūkums
- Tahipnoe
- Obstrukcija
- Hipoksisks apjukums, izsīkums
- Elpošanas apstāšanas

Cirkulācija

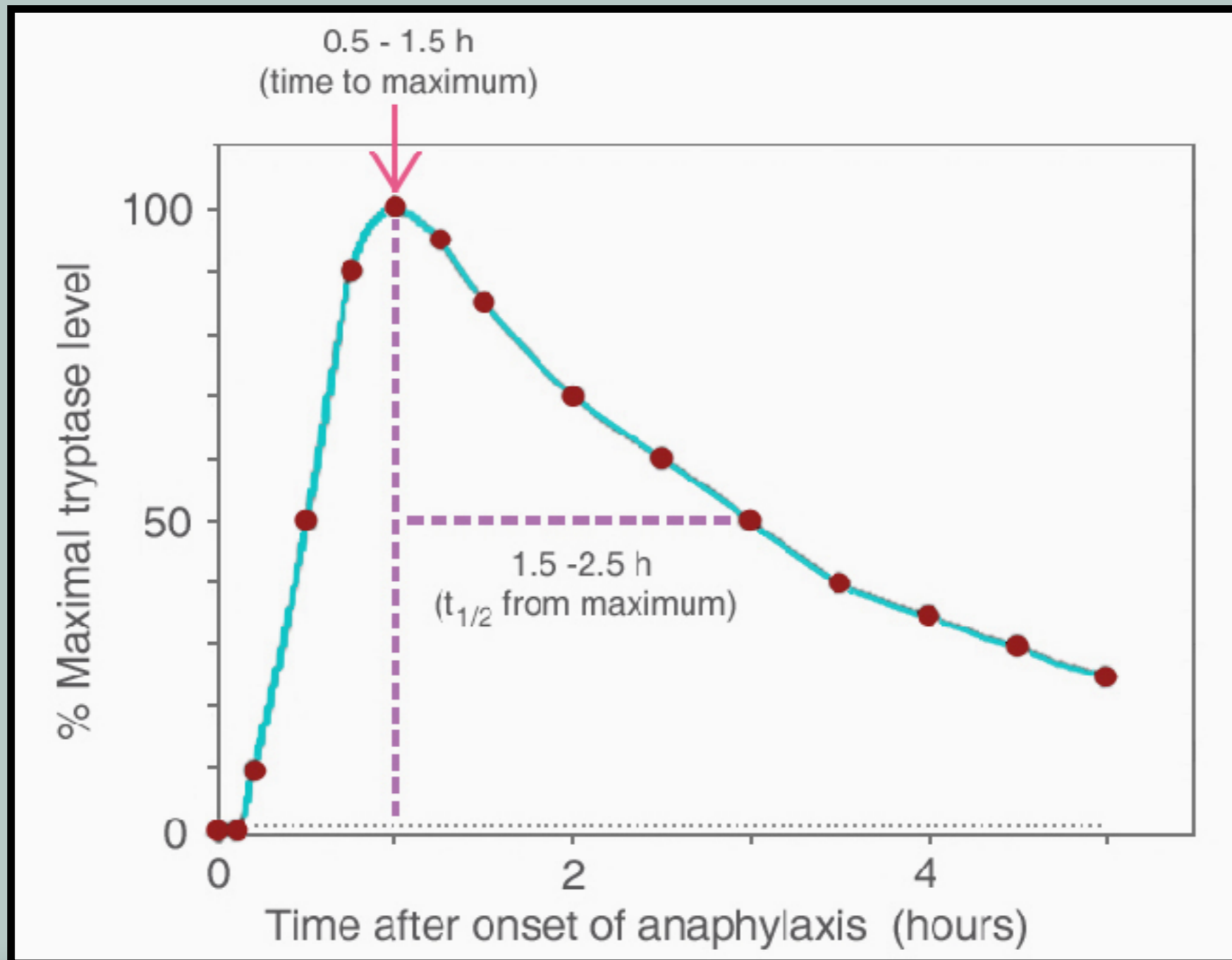

- Šoka pazīmes: bālums, auksta un mikla āda
- Tahikardija
- Hipotensija: galvas reiboņi, ģībonis
- Aptumšota apziņa, bezsamaņa
- Sirds apstāšanas

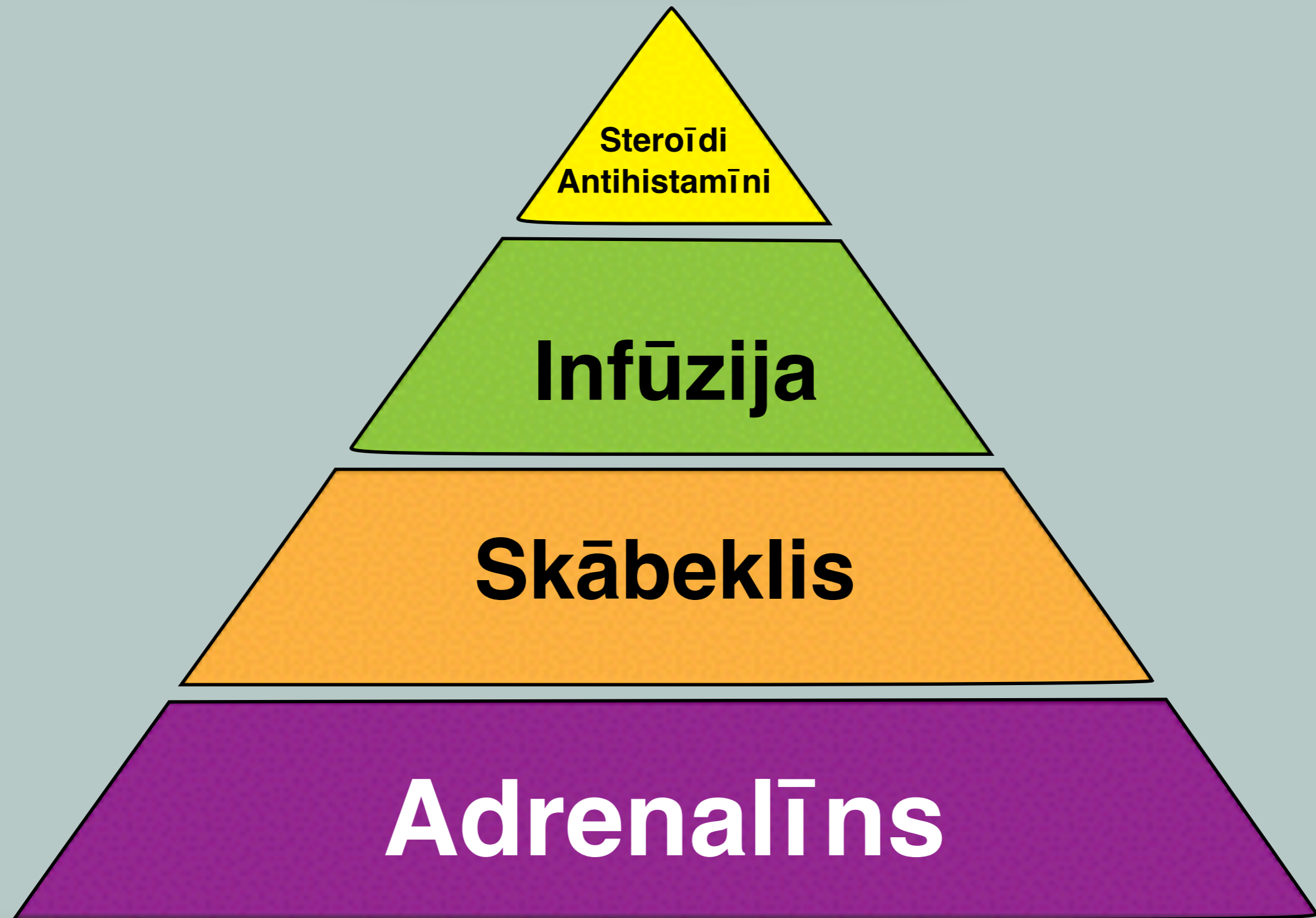
Diagnostiskie kritēriji

Triptāzes tests

Ārstēšana

Anafilaktiska reakcija ?

ABCDE

Diagnoze- meklē:

- akūts sākums
- dzīvībai bīstami elpceļu un/vai elpošanas un/vai cirkulācijas problēmas
- parasti ādas izmaiņas

- Lūdz palīdzību !
- Novieto guļus ar piepaceltām kājām (ja atļauj elpošana)

Adrenalīns

Kad ir iemaņas un aprīkojums:

● Elpceļu caurlaidība	
● Augstas plūsmas skābeklis	Monitorings:
○ IV šķīduma infūzija	● Pulsoksimetrs
● Chlorphenamine	● Ekg
● Hydrocortisone	● Asins spiediens

Dzīvībai bīstamas problēmas:

Elpceļi: pietukums, piesmakums, stridors

Elpošana: tahipnoe, elpas trūkums, izsīkums, cianoze, $SpO_2 < 92\%$, nemierīgums

Cirkulācija: bālums, auksta un mitra āda, zems spiediens, vājumš, miegainība, koma.

Adrenalīns (i/m 1;1000, ja nav labāk, atkārto pēc 5 min)

●Pieaugušie	500 mcg i/m (0,5 ml)
●Bērni pēc 12 gadiem	500 mcg i/m (0,5 ml)
●Bērni 6 -12 gadiem	300 mcg i/m (0.3 ml)
●Bērni līdz 6 gadiem	150 mcg i/m (0.15 ml)

Adrenalīna i/v ievades veids tikai **pieredzejušiem specialistiem**
Titrē: Pieaugušiem 50 mcg, bērniem 1 mcg/Kg

IV šķīduma infūzija (kristaloīdi):

Pieaugušie	500-1000 ml
Bērni	20 ml/Kg

Pārtraukt koloīdu šķīdumu iv ievadi, jo tas varbūt iemesls anafilaksei

Chlorphenamine (i/m vai lēni i/v)

Pieaugušie vai bērni pēc 12 gadiem	10 mg
Bērni 6-12 gadiem	5 mg
Bērni 6 mēšiem līdz 6 gadiem	2,5 mg
Bērni līdz 6 mēnešiem	250 mcg/Kg

Hydrocortisone (i/m vai lēni i/v)

200 mg
100 mg
50 mg
25 mg

Sākumā

- Pārtraucam zāļu ievadi, nomainam i/v sistēmu
- Pārtikas alergēna gadījumā nerekomendē izraisīt vemšanu
- Nedrīkst saspīest ādu, izņemot bišu dzeloni
- Nedrīkst saspīest kukaini, to izņemot

Pozīcionēšana

- **Pussēdus vai sēdus stāvoklī** - pacienti ar elpceļu un elpošanas problēmām
- **Horizontāls stāvoklis ar vai bez paceltām kājām** labāks pacientiem ar zemu asinsspiedienu un cirkulācijas problēmām
- **Stabilajā sānu guļā** - pacienti bezsamaņā
- **Kreisajiem sāniem** - grūtnieces

Adrenālīns

**Adrenālīna intramuskulāra ievade
ir zelta standarts
anafilakses ārstēšanā**

1. Kāpēc intramuskulāri?
2. Kur?
3. Kā?
4. Cik daudz?

Adrenalin

- Kā α_1 adrenomimētiķis
  - novērš perifēro vazodilatāciju un mazina tūskas
- Kā β_1 adrenomimētiķis
  - paplašina bronhus
  - palielina miokarda kontraktilitāti
  - nomāc histamīna un leukotrēna atbrīvošanos
- Kā β_2 adrenomimētiķis
  - nomāc tuklo šūnu aktivāciju un IgE izraisītās alerģiskās reakcijas

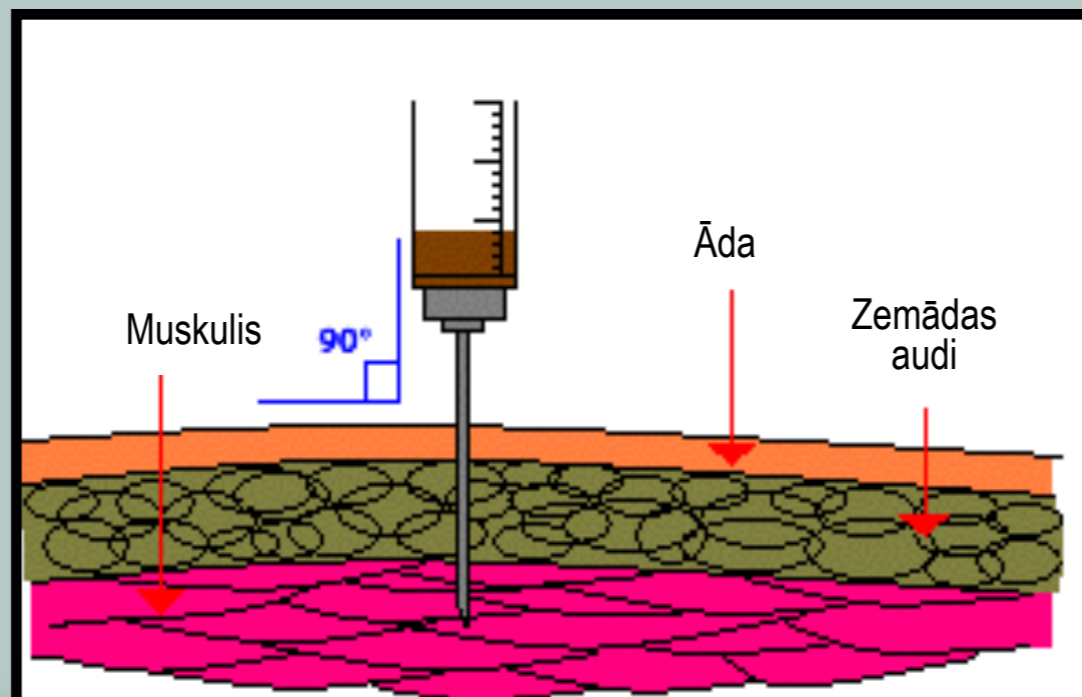
Adrenalin

Kāpēc intramuskulāri?

- Lielāka drošība
- Nav nepieciešama tūlītēja i/v pieeja
- Ja ir zināma alerģija, pac. pats var injicēt i/m

Adrenalināns

Kur ?
Kā ?

Adrenalin

Cik daudz ?

Vecums	Daudzums	
Līdz 6 g.v.	150 mkg	0,15 ml
No 6 - 12 g.v.	300 mkg	0,30 ml
Pēc 12 g.v	500 mkg	0,5 ml

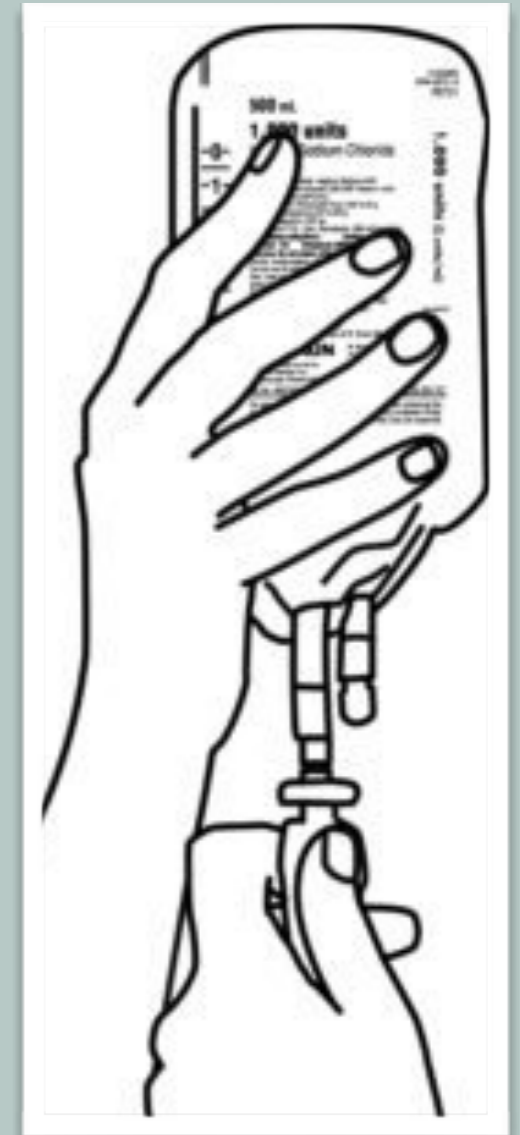
Skābeklis

- Augstas koncentrācijas maska
- Liela plūsma: 10-15 l/min

Infūzija

- Kristaloīdi: NaCl 0,9% vai Ringer
- Pieaugušie: 500-1000 ml
- Bērni: 20 ml/Kg

Antihistamīni

- Allergosan (*Chloropyramini hydrochloridi*)

- Pieaugušajiem: **20 – 40 mg**
- Bērniem vecumā no 1 mēneša līdz 1 gadam: **5 mg**
- Bērniem vecumā no 1 gada līdz 6 gadiem: **10 mg**
- Bērniem vecumā no 6 gadiem līdz 14 gadiem : **10 - 20 mg**

Steroīdi

● Dexamethason

vai

● Solu-Medrol

- Pieaugušajiem: **8 – 12 mg**
- Bērniem vecumā: **0.02 - 0.1 mg/Kg**

- Pieaugušajiem: **125-250 mg**
- Bērniem vecumā: **30 mg/Kg**

Kortikosteroīdi

		MK īpašības	GK īpašības	Makenzija indekss	Ekvivalentās devas mg
GK	Hidrokortizons	1	1	50	20
	Deksametazons	0	30	40	0,75
	Metilprednizolons	0,5	5	15	4
	Prednizolons	1	5	15	5
MK	Aldosterons	2000	0	-	?

Kortikosteroīdi

		MK īpašības	GK īpašības	Makenzija indekss	Ekvivalentās devas mg
	Hidrokortizons	1	1	50	20
			30	40	0,75
	Prednizolons	1			
MK	Aldosterons	2000	0		?

MK īpašības
Elektrolītu un H₂O
vielmaiņa:
Na⁺, Cl⁻ aizture
K⁺ izvade

- GK īpašības**
- 1. Stimulē glikoneoģenēzi:**
  - 2. Katabolisks efekts**
  - 3. Pretiekaisuma:**
  - 4. Antialerģiska, imundepresīva**

Kortikosteroīdi

		MK īpašības	GK īpašības	Makenzija indekss	Ekvivalentās devas mg
GK	Hidrokortizons	1	1	50	20
	Deksametazons	0	30	40	0,75
	Metilprednizolons	0,5	5	15	4
	Prednizolons	1	5	15	5
MK	Aldosterons	2000	0	-	?

Palīgmedikamenti

- Salbutamols
- Soprofyllini
- Magnēsi sulfas

Difdg !!!

- Bronhiāla astma
- Laringīts
- SVD ar panikas lēkmi
- Svešķermenis elpceļos
- Septisks šoks ar izsitumiem, Meningokoks

Hospitalizācija

- Vai jāhospitalizē ?
- Kur ?
- Cik ilgi jānovēro ?

Profilakse

● Jāinformē !!!

EpiPen
Dey
Napa

Paldies !!!